

THE WORLD BANK

Working for a World
Free of Poverty

NEWS RELEASE

ระบบการมัธยมศึกษาของประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทาย:
ถึงแม้อัตราการเข้าเรียนในโรงเรียนจะเพิ่มขึ้นอย่างน่าประทับใจ แต่ความท้าทายยังคงอยู่

กรุงเทพฯ วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2549 – ในระยะสองศตวรรษที่ผ่านมา อัตราการเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทยได้มีการขยายตัวอย่างเห็นได้ชัด ในช่วงปลายคริสต์ทศวรรษ 1980 (พ.ศ. 2523-2533) ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีอัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาต่ำที่สุดในภูมิภาค แต่ในช่วงทศวรรษต่อมา ด้วยความทุ่มเทและความพยายามที่สอดประสานของรัฐบาล ประเทศไทยจึงสามารถตามทันได้จนมาอยู่ในระดับต้น ๆ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะประสบความสำเร็จในเรื่องสำคัญเช่นนี้แล้ว ประเทศไทยยังคงต้องจัดการกับประเด็นสำคัญต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนด้านการเงิน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในอัตราที่ต่ำของนักเรียน จากรายงานของธนาคารโลกที่ชื่อว่า “การติดตามทางสังคมของประเทศไทย : การปรับปรุงการมัธยมศึกษา” การส่งเสริมการปฏิรูปการศึกษาที่จะรับประกันถึงความเท่าเทียมกันในการเข้าเรียน การปรับปรุงคุณภาพการมัธยมศึกษา และการเสริมสร้างประสิทธิภาพของระบบการมัศึกษานั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย เพื่อที่จะบรรลุซึ่งเป้าหมายและสามารถให้การศึกษาระดับมัธยมที่มีคุณภาพสูงแก่เด็กไทยทุกคนภายใน พ.ศ. 2558

ธนาคารโลกได้นำเสนอรายงานดังกล่าวในงาน *การประชุมเชิงวิชาการว่าด้วยการศึกษาของประเทศไทย เนื่องในโอกาสวันครูโลก* ซึ่งจัดขึ้นเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว โดยเน้นถึงการพัฒนากระบวนการมัธยมศึกษาของประเทศไทยในระยะหลัง ๆ นี้ รวมทั้งเน้นถึงบทบาทที่สำคัญของการมัธยมศึกษาที่ทำให้เกิดความก้าวหน้าในสังคมไทย ดังที่ นาย ลูอิส เบนเวนนิสเต ผู้ประสานงานประจำประเทศ ฝ่ายพัฒนามนุษย์แห่งธนาคารโลก และผู้เขียนหลักของรายงานฉบับนี้ได้กล่าวว่า “การมัศึกษามีศักยภาพที่จะเป็นหนทางซึ่งพานักเรียนไปสู่ความก้าวหน้าและความสำเร็จ เนื่องจากเป็นตัวเชื่อมระหว่างการศึกษาระดับพื้นฐาน ระดับอุดมศึกษา และตลาดแรงงาน อย่างไรก็ตาม หากมิได้นำมาใช้ให้เหมาะสมหรือจัดเตรียมให้พร้อมแล้ว อาจกลายเป็นอุปสรรคที่กีดขวางการเติบโตทางเศรษฐกิจและความสามารถทางการแข่งขันได้”

ตั้งแต่คริสต์ทศวรรษ 1990 (พ.ศ. 2533-2543) รัฐบาลไทยได้ใช้ความพยายามอย่างมากในการลดความไม่เสมอภาคในการเข้ารับการศึกษา ดังนั้น อัตราการเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยจึงเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก นายเบนเวนนิสเต กล่าวเน้นว่า “อัตราการเข้าเรียนในระดับมัศึกษานั้น แสดงให้เห็นว่า การเข้าเรียนของกลุ่มนักเรียนทั้งสองเพศ ทั้งในชนบทและในเมือง รวมทั้งในภูมิภาคและสถานะต่าง ๆ กันนั้นได้ขยายกว้างขึ้น โดยส่งผลดีต่อทุกฝ่ายในระดับหนึ่ง”

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าอัตราการเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาได้เพิ่มขึ้นมาก แต่ยังคงมีช่องว่างเรื่องการเข้าถึงและความเสมอภาคอยู่ “ยังคงมีความแตกต่างอยู่มาก ระหว่างการเข้าโรงเรียนมัธยมศึกษาของประชากรกลุ่มที่ยากจนที่สุดกับร่ำรวยที่สุด ถึงแม้ว่าความแตกต่างดังกล่าวจะลดลงมาเรื่อยๆ แต่ก็ยังถือว่าค่อนข้างมากอยู่นั่นเอง” อัจฉริยา โคตรบรรเทา ที่ปรึกษาของฝ่ายพัฒนามนุษย์ ธนาคารโลก และผู้ร่วมเขียนรายงานฉบับนี้ได้กล่าวไว้ และยังได้กล่าวต่อไปว่า “ในขณะที่ช่องว่างระหว่างคนในชนบทกับในเมืองนั้นเล็กลง แต่โดยเฉลี่ยแล้ว ช่องว่างระหว่างเพศกลับมากขึ้นจนเห็นได้ชัด และเป็นไปในทางที่ดีสำหรับเด็กหญิง” รายงานได้แสดงว่า การขาดการสนับสนุนทางการเงิน ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญซึ่งทำให้เด็ก ๆ จากครอบครัวที่ยากจนไม่สามารถเข้าเรียน หรือเรียนในโรงเรียนต่อไปได้

อีกประเด็นหนึ่งที่น่ากังวลสำหรับการมัธยมศึกษาของประเทศไทย ได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน รายงานระบุว่า ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีคะแนนสูงกว่าประเทศอื่น ๆ ซึ่งมีระดับรายได้ใกล้เคียงกัน ซึ่งแสดงว่าประสบความสำเร็จในการให้บริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพระดับหนึ่งได้ทั่วประเทศ แต่มีเด็กไทยจำนวนน้อยมากที่มีผลการเรียนสูงกว่าระดับเฉลี่ย ในทางตรงกันข้าม นักเรียนจำนวนมาก กลับทำคะแนนได้ต่ำกว่าระดับความสามารถที่ยอมรับได้ คุณอัจฉริยา ยังได้เน้นว่า “ประเทศไทย มีเด็กนักเรียนประมาณร้อยละ 40 ที่ทำคะแนนด้านการอ่านเขียนได้ในระดับที่หนึ่งหรือต่ำกว่า ในโครงการประเมินนักเรียนระหว่างประเทศ (Programme for International Student Assessment - PISA) และนักเรียนกว่าร้อยละ 50 ทำคะแนนในวิชาคณิตศาสตร์ได้ในระดับที่หนึ่งหรือต่ำกว่า ในโครงการประเมินนักเรียนระหว่างประเทศ โดยสรุปแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่ มีระดับความสามารถอยู่ในขั้นพื้นฐานที่สุด หรือต่ำกว่า ในด้านภาษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์” ดังนั้น การจัดการกับปัจจัยสำคัญต่าง ๆ เช่น คุณภาพของครู การเข้าถึงทรัพยากรของโรงเรียนและอุปกรณ์การสอน จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ประเทศไทยสามารถปรับปรุงผลการเรียนโดยทั่วไปของนักเรียนทั่วประเทศได้

นอกจากนี้ การเสริมสร้างประสิทธิภาพของระบบการมัธยมศึกษาไทย ยังช่วยปรับปรุงการเข้าถึงและคุณภาพของการมัธยมศึกษา ถึงแม้ว่ารัฐบาลไทยจะได้จัดสรรงบประมาณกว่าหนึ่งในห้าของงบประมาณทั้งหมดให้แก่การศึกษา แต่งบประมาณด้านการศึกษามากกว่าสองในสามส่วนมีการจัดสรรไปให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษาได้รับงบประมาณเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด นั่นหมายความว่า การมัธยมศึกษาได้รับงบประมาณเพียงร้อยละ 28 ของงบประมาณด้านการศึกษาของประเทศ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่าประเทศที่มีภาคการมัธยมศึกษาที่เข้มแข็งใช้จ่ายกันโดยทั่วไป ในขณะที่การศึกษาได้รับงบประมาณเป็นสัดส่วนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภาคส่วนอื่น ๆ ยังเป็นที่ถกเถียงกันว่าทรัพยากรเหล่านั้นมีการกระจายอย่างเท่าเทียมและอย่างมีประสิทธิภาพสู่กลุ่มคนที่มีรายได้แตกต่างกันหรือไม่ คุณอัจฉริยาได้เน้นว่า “ประชากรยากจนที่สุดร้อยละ 40 ได้รับงบประมาณร้อยละ 56 ของงบประมาณการศึกษาทั้งหมด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการจัดสรรทรัพยากรที่ค้ำึงถึงประชากรที่ยากจนก่อนกลุ่มอื่น การกระจายทรัพยากรสำหรับระดับการมัศึกษาค่อนข้างเท่าเทียมกัน ในขณะที่งบประมาณค่าใช้จ่ายสำหรับการอุดมศึกษาเห็นได้ชัดเจนว่าตรงกันข้าม ประชากรกลุ่มที่ร่ำรวยที่สุดร้อยละ 20 ได้รับความจัดสรรทรัพยากรถึงร้อยละ 53 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด”

การจะเพิ่มความเสมอภาคในการเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาต่อไปบนรากฐานของความสำเร็จที่ได้รับในทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องพยายามอย่างแข็งขันที่จะหาทางแก้ปัญหาความท้าทายใหม่ๆ ซึ่งได้แก่การส่งเสริมการเข้าเรียนอย่างเท่าเทียม การปรับปรุงคุณภาพ และการส่งเสริมประสิทธิภาพ โครงการปฏิรูปการศึกษาที่ท้าทายของประเทศไทยกำลังรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว

ความเป็นมา:

“รายงานการติดตามสถานการณ์ทางสังคมไทย : การปรับปรุงการมัธยมศึกษา” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของผลงานทางเศรษฐกิจและทางภาคส่วนของธนาคารโลกในประเทศไทย อันมีเป้าหมายที่จะให้ข้อมูลเพื่อหารือในเชิงนโยบาย และเพื่อสนับสนุนการพัฒนาของธนาคารโลกและการร่วมแบ่งปันข้อมูลกับรัฐบาลไทย ได้เน้นถึงความสำคัญเมื่อไม่นานมานี้ของการมัธยมศึกษาของประเทศไทย รายงานฉบับนี้ยังได้กล่าวถึงประเด็นต่างๆว่าด้วยการเข้าถึงและความเสมอภาค คุณภาพและประสิทธิภาพ โดยพิจารณาถึงความท้าทายต่างๆที่ประเทศไทยต้องเผชิญเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะบางประการเพื่อพิจารณาในเชิงนโยบาย

รายงานฉบับนี้ ยังเป็นส่วนหนึ่งของการติดตามสถานการณ์ทางสังคมไทย ซึ่งเป็นเครื่องมือสะท้อนถึงสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับประเด็นทางสังคมบางประการในภาคส่วนสุขภาพ การศึกษา และการคุ้มครองทางสังคม รายงานการติดตามสถานการณ์ทางสังคมไทยฉบับแรก คือ “ความท้าทายที่มีต่อการปฏิรูปทางสังคม” ได้จัดทำออกมาใน พ.ศ. 2542 เพื่อตอบสนองต่อวิกฤติเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบันนี้ ได้มีการจัดทำรายงานการติดตามสถานการณ์ทางสังคมไทยออกมาแล้ว 5 ฉบับ

ติดต่อ:

เอลิกซ์-อินส์ เลอเบค (Alix-Ines Lebec)

โทร: +66 (0) 2-686-8300 อีเมล: alebec@worldbank.org

ทินกร สารินันท์

โทร: +66 (0) 2-686-8300 อีเมล: tsareenun@worldbank.org